

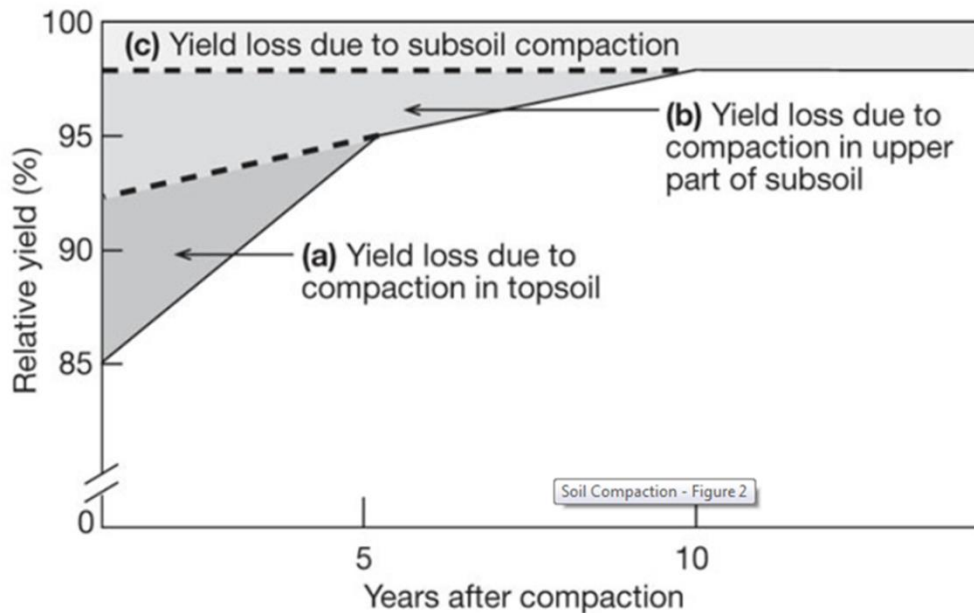
Verbeter de bodem Blijf ervan af!

Combinatie rijpaden en
gereduceerde grondbewerking

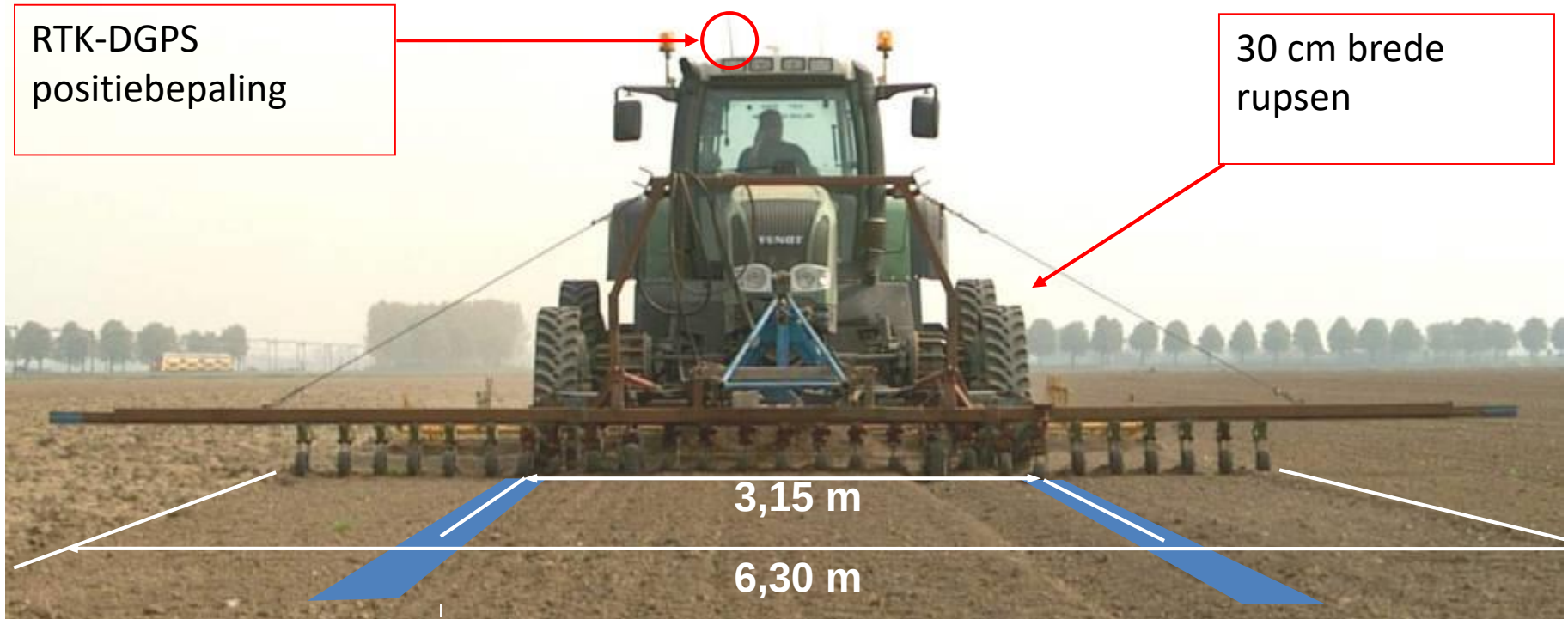
Wijnand Sukkel, Wiepie Haagsma Derk van Balen, e.a.

Grondbewerking en bodemverdichting

- Hoofdgrondbewerking o.a. ingezet om bodemverdichting op te heffen
- Grondbewerking veroorzaakt ook (ondergrond)verdichting
- Minder intensieve grondbewerking beter mogelijk zonder bodemverdichting
- Combi rijpadensysteem en niet kerend?

Principe van vaste rijpadensysteem

Onderzoek Rijpaden bij Korteweg & van Beek (door Bert Vermeulen)

Rijpaden t.o.v. Random

- Lossere bovengrond
- Hogere opbrengst in aantal gevallen, met name bij spinazie
- Minder emissie van N_2O en CH_4
- Mestbenutting beter met name bij lage mestgift
- Meer werkbare dagen (zaai, onkruid, org. mest)
- Biedt bedrijfseconomisch goede perspectieven

Resultaten gewas en nutriënten

•Gewasopbrengst relatief (gangbaar = 100)

jaar	Cons. Erwt	Peen	Spinazie	Ui
2002	131			
2003		93	107	100
2004		104	115 (142)	98
2005		102	102 (117)	110

Geen verschil in kwaliteit

Geen verschillen in ziekte-aantastingen geconstateerd

Geen effect op de stikstofbalans in de bodem

Rijpaden en bkg emissie

Accumulated N_2O (kg N ha^{-1}) and CH_4 fluxes (kg C ha^{-1})

	N_2O		CH_4	
	RTF	SCTF	RTF	SCTF
Field K1, carrot 2004	1.41	0.86	−0.06	−0.30
Field K1, spinach 2005	3.96	2.17	−0.02	−0.46
Field K3, sown onions 2004	1.78	1.40	0.08	0.02
Field B8, planted onions 2005	1.85	1.41	−0.08	−0.41

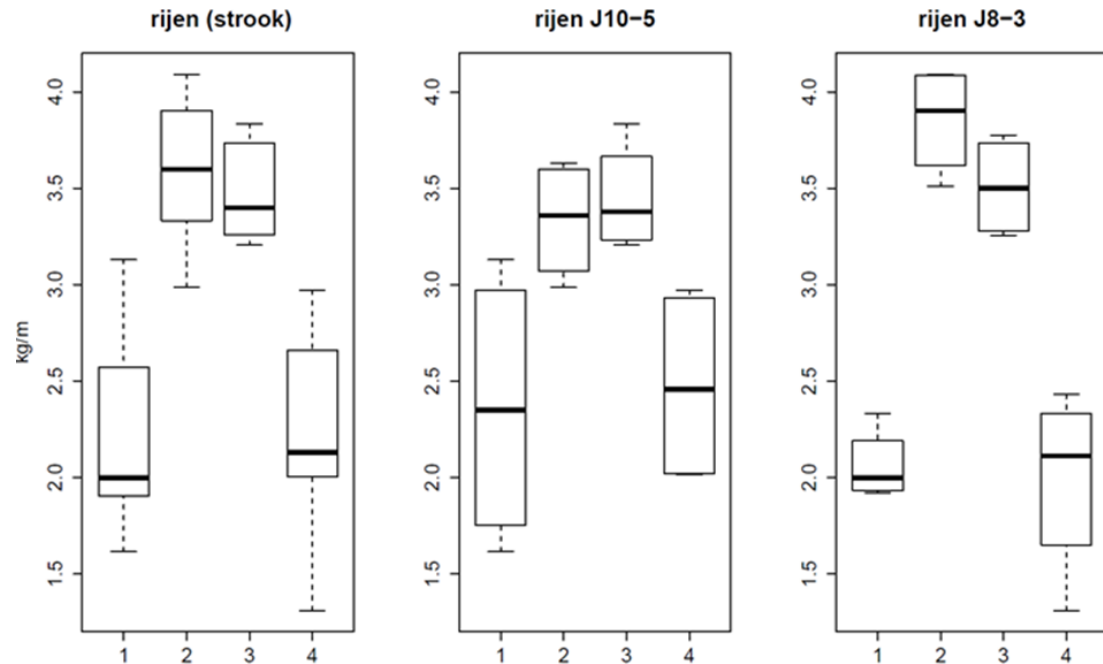
Vermeulen & Mosquera 2009

Potentiele nadelen rijpaden

- Machine breedte
- Kosten
- Ploegen/gbw
- Randrijen
- Bodem dijkje

Opbrengst per rij in aardappel (Lelystad 2015)

Toepassingen rijpaden

- Rijpaden in een gangbaar systeem
- Combinatie met rupsen
- Combinatie met gereduceerde grondbewerking
- Precisie technieken
- Strokenteelten
- Klein, licht en automatisch
- Rails

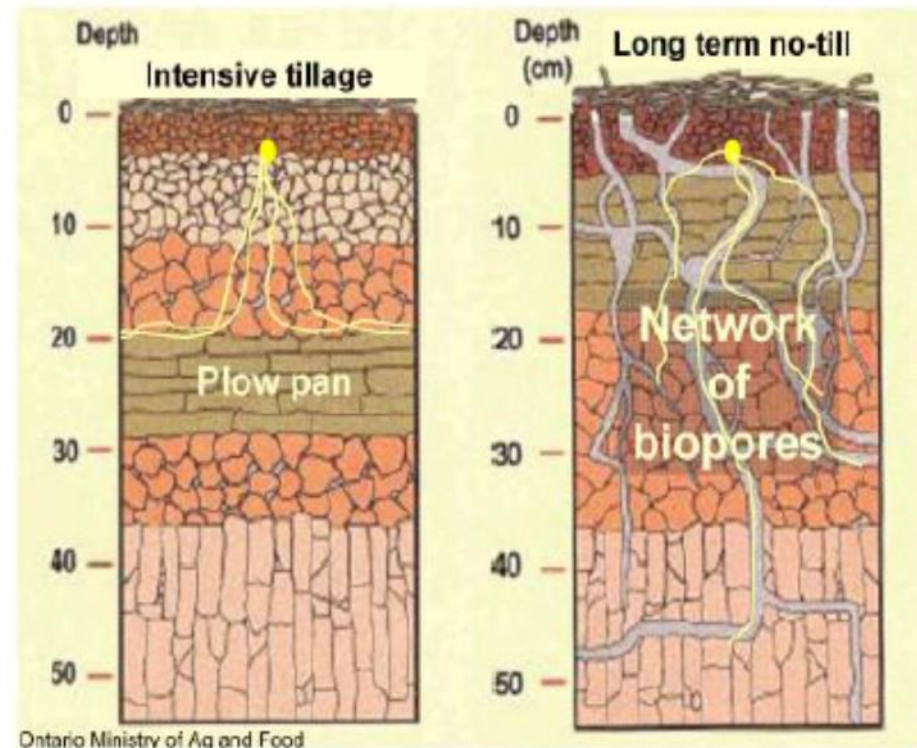

Potentie niet kerende grondbew.

- Minder erosie en stuiven
- Bescherming toplaag
- Meer bodem biodiversiteit
- Meer bovengrondse biodiversiteit
- Meer doorlopende bio-poriën
- Hogere aggregaat stabiliteit
- Hogere o.s. gehalte
- Meer/langer groenbemesters (klei)
- Lagere kosten/brandstof
- Hogere draagkracht

Risico's

- Meer onkruid
- Slechter zaaibed
- Meer ziekten druk
- Dip in opbrengst

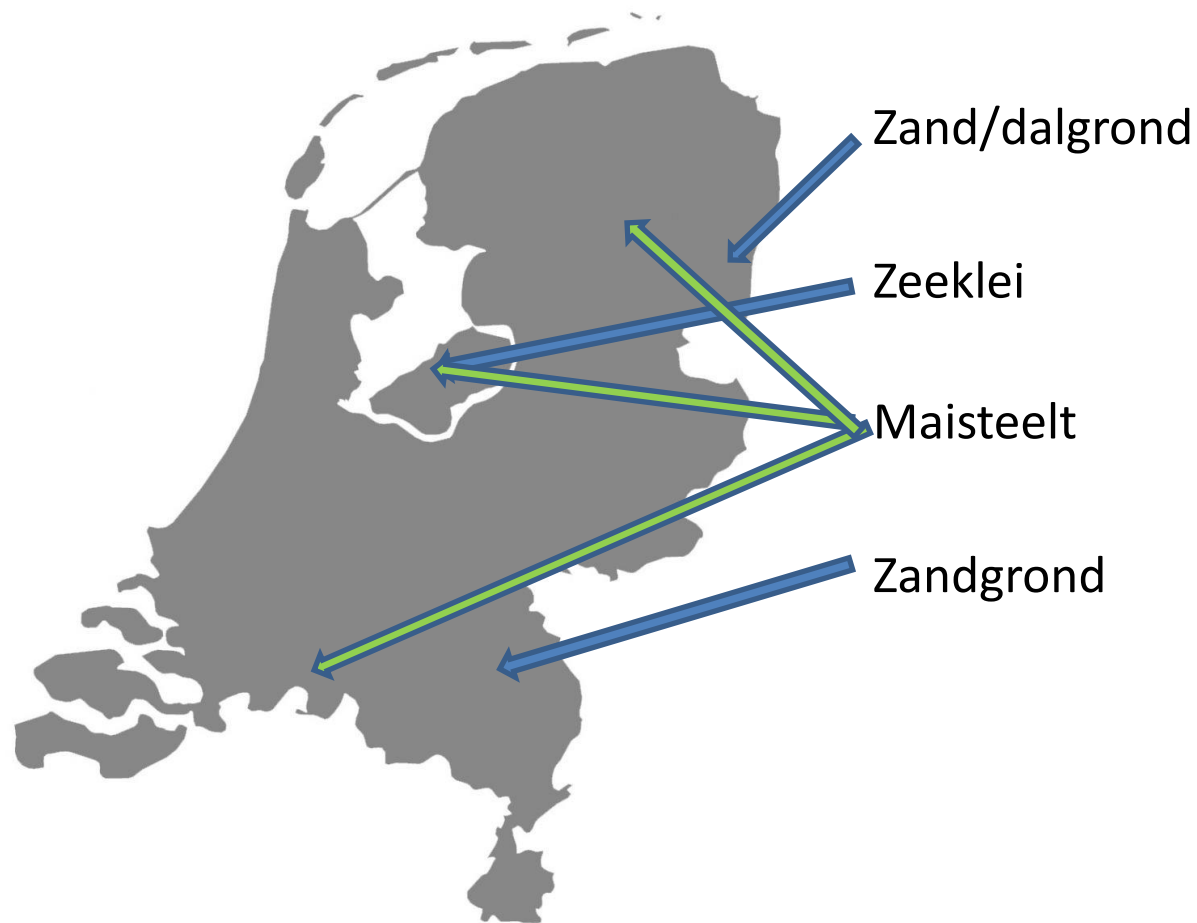

Gereduceerde grondbewerking in NL

- Hoofd gbw reductie t.o.v. 25 cm ploeg/spit
- Incl. alle gbw handelingen
- In maaigewassen relatief gemakkelijk
- In NL akkerbouw
  - rotatie incl. ruggenteelt aardappel, peen
  - Incl fijnzadige gewassen (peen, ui)
  - Verschillen zand en klei
- Niet kerend, strokenzaai, directzaai, ondiep ploegen (max 15 cm)

Experimenten grondbewerking

NKG Experiment BASIS (2008 – 2016)

- Optimalisatie NKG voor NL zavel
- In combinatie met rijpaden
- Toetsing op landbouwkundige en milieukundige effecten
  - Opbrengst
  - Emissies
  - Integrale bodemkwaliteit
- In een bedrijfscontext
  - (semi-)praktijkschaal
  - Vruchtwisselingsverband
  - Regionale problematiek
  - Gangbaar en biologisch

Vruchtwisseling BASIS

- Belangrijke gewassen in de regio, diverse typen
  - Akkerbouw-, groenten- en voedergewassen
  - Maai- en rooivruchten
- Volledige vruchtwisseling;
halve rotatie jaarlijks in onderzoek
- Maximale inzet groenbemesters (verantwoord)

Systeemvergelijking BASIS

Gangbaar

Biologisch

Vergelijk ploegen – NKG (met en zonder woelen)

Rijpadensysteem 3.15 m

kunstmest

Vaste mest + drijfmest

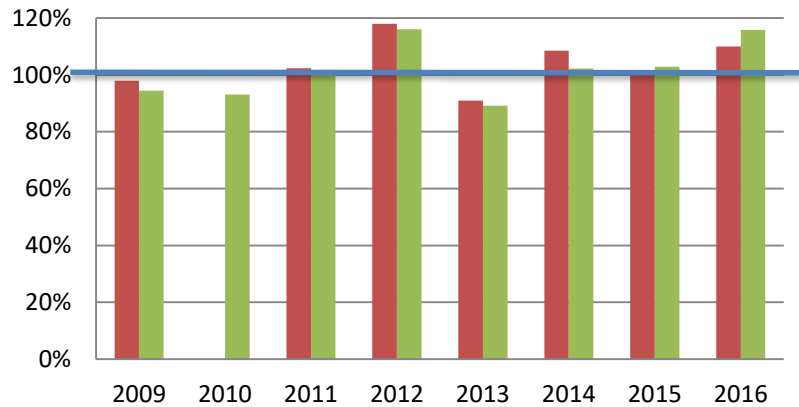
*Organische stof: groenbemester
en compost (bedrijfsextern)*

*Organische stof: groenbemester en
maaimeststof (bedrijfsintern)*

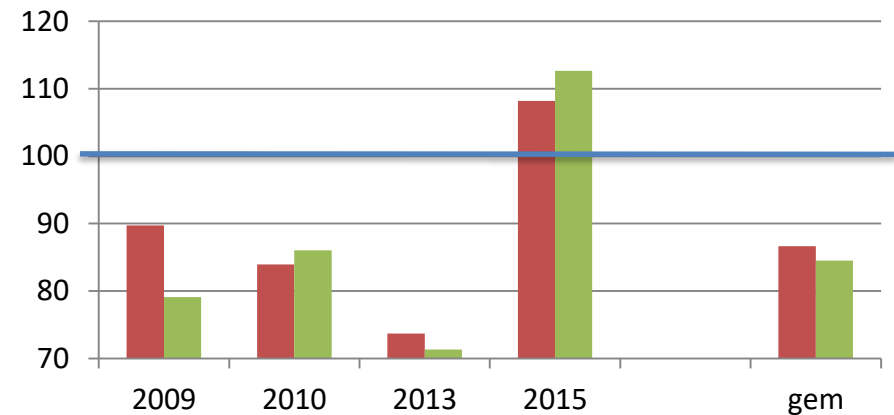
Relatieve opbrengsten (100% = kerend)

■ ploegen ■ NKG met woelen ■ NKG zonder woelen

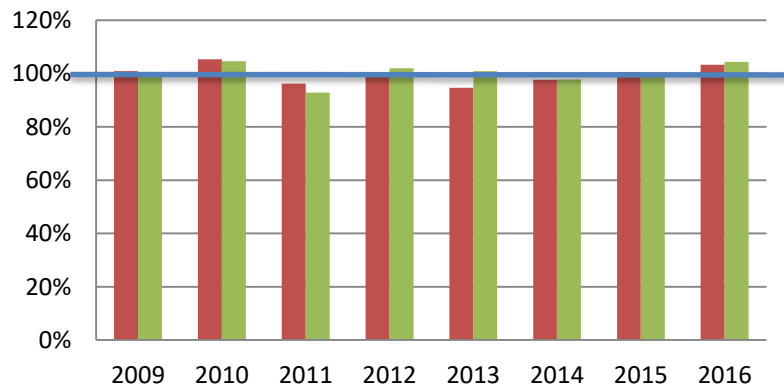
Biologisch

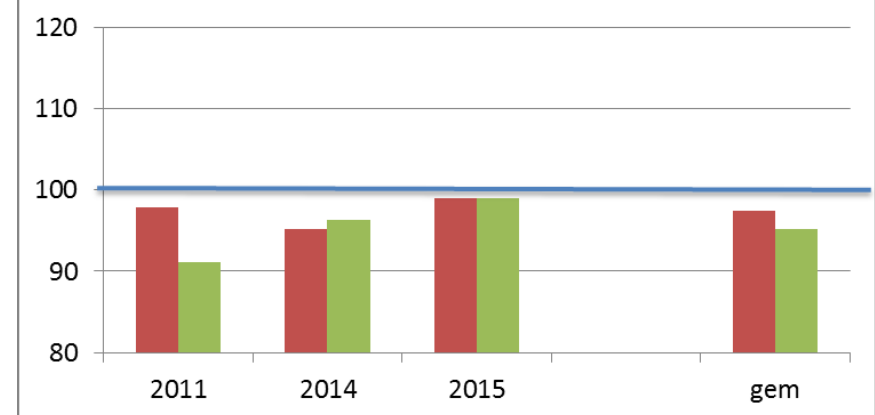
winterpeen

Gangbaar

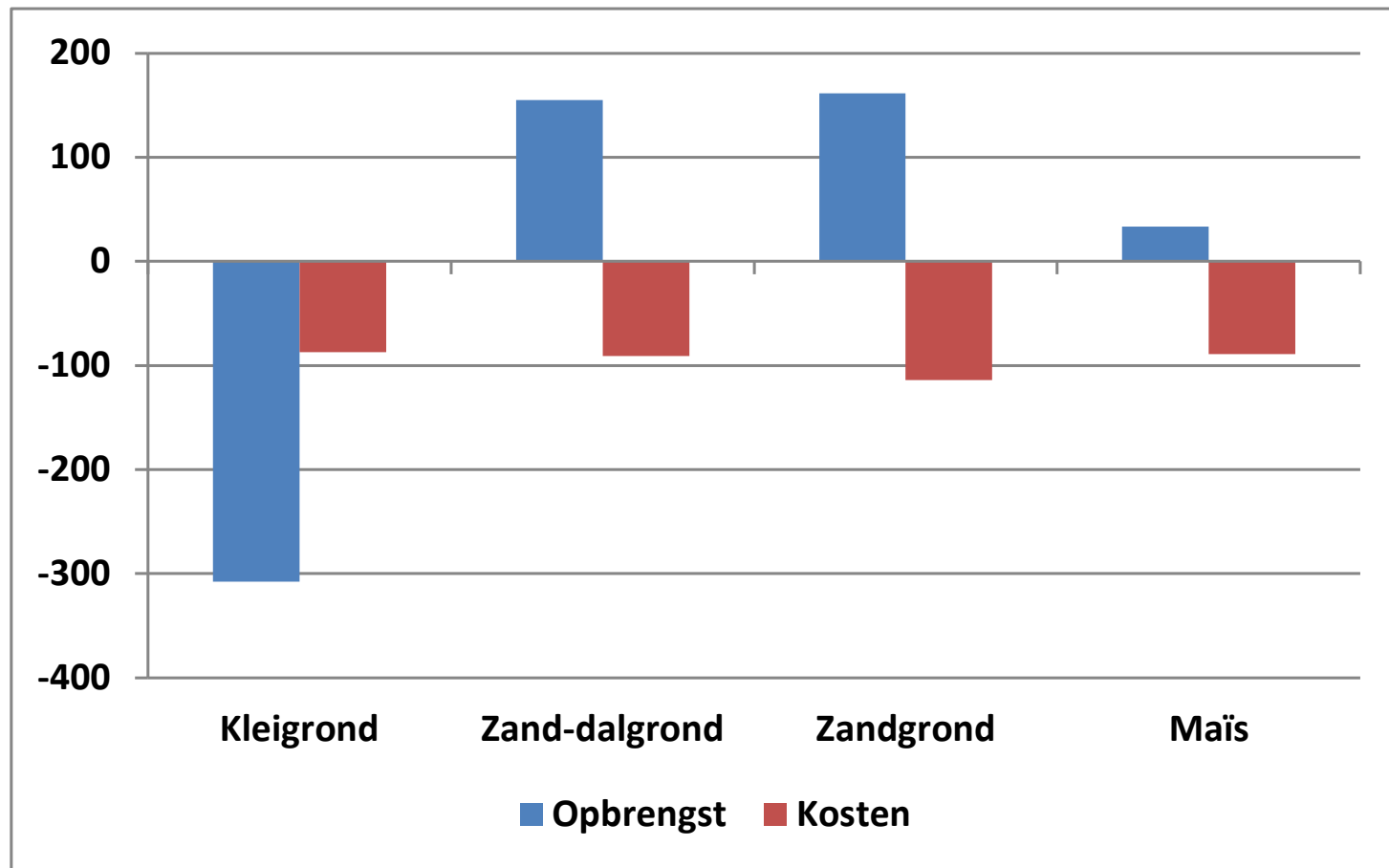

zaaiuien

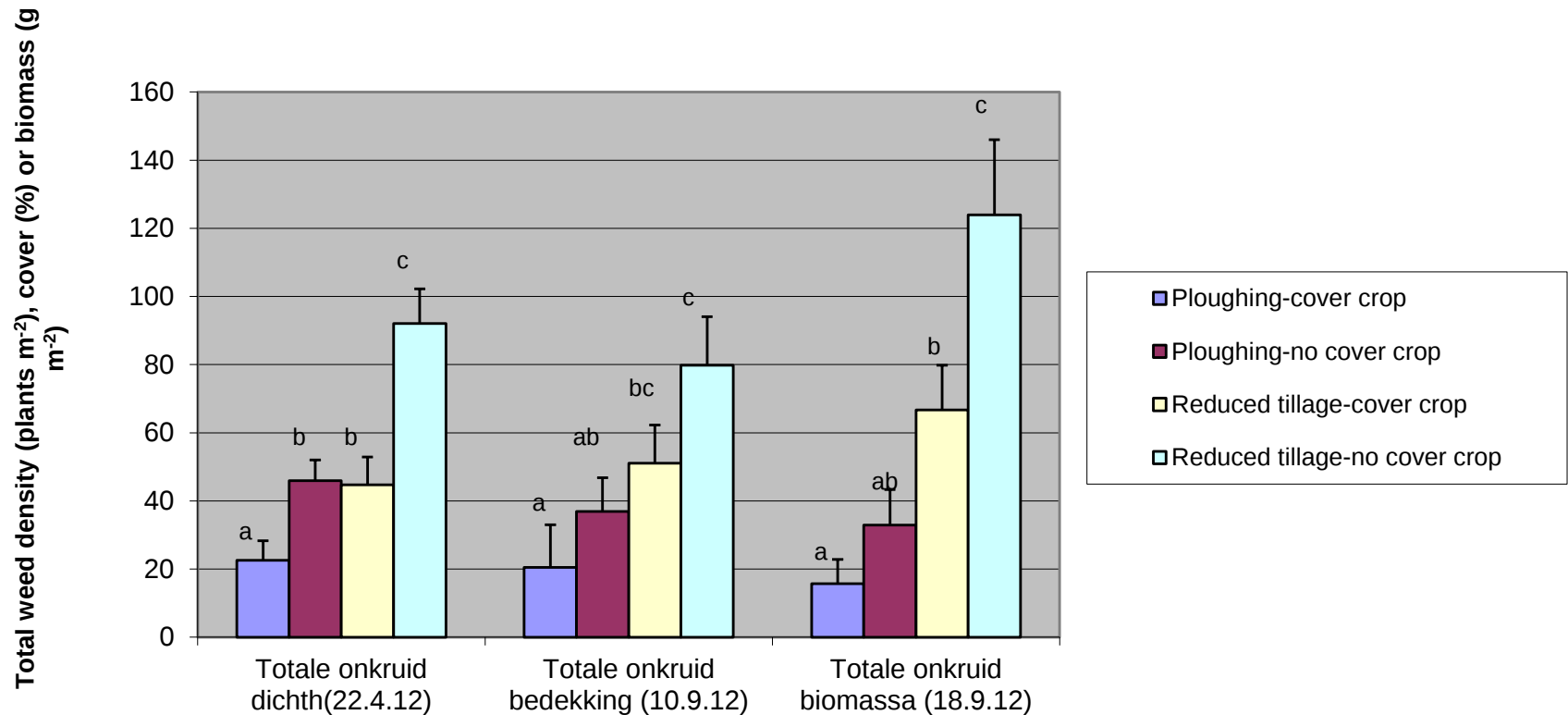
Financiële opbrengsten en kosten

Bruto geldopbrengst en kosten in €/ha per locatie NKG-Kerend (tm 2014)

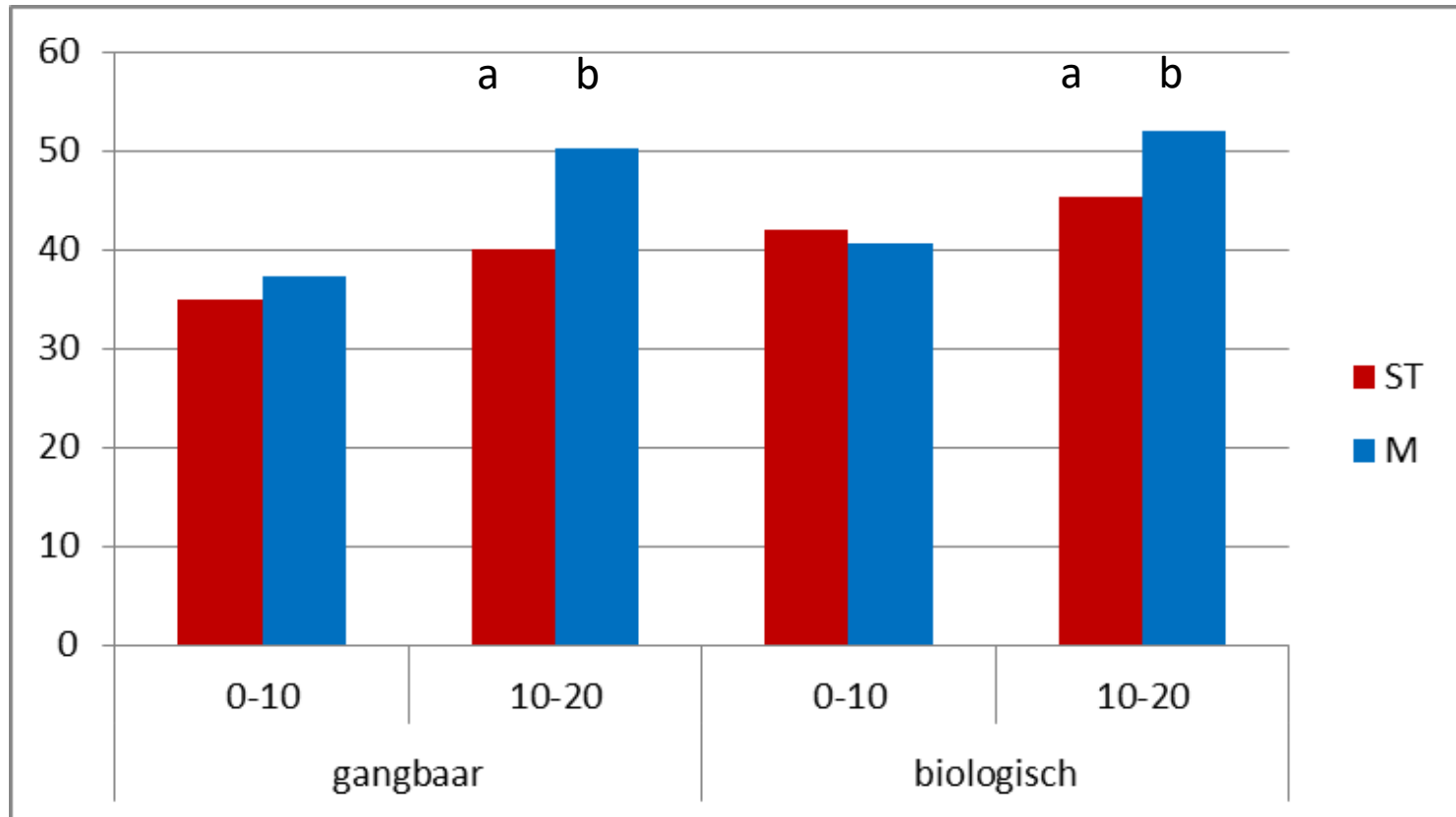

Hogere onkruiddruk

Trial BASIS - year 2012

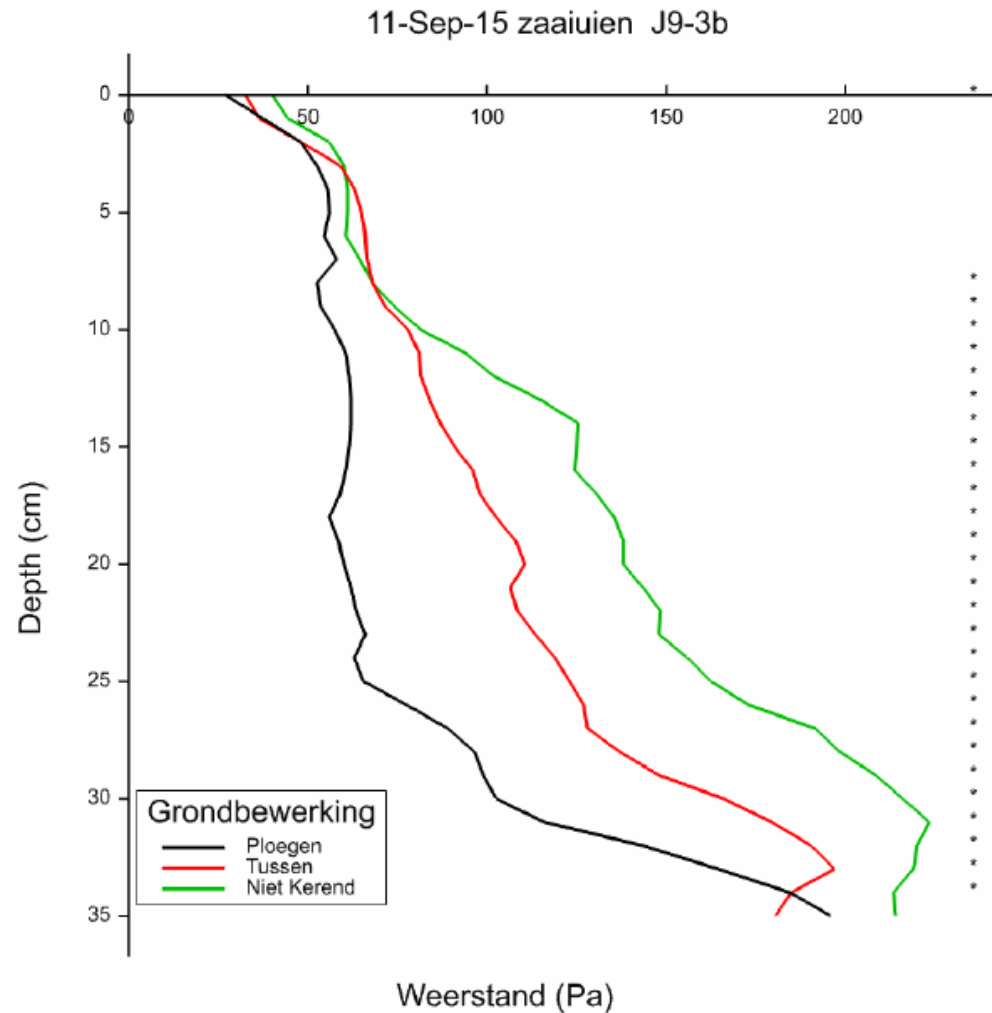

Aggregaatstabiliteit

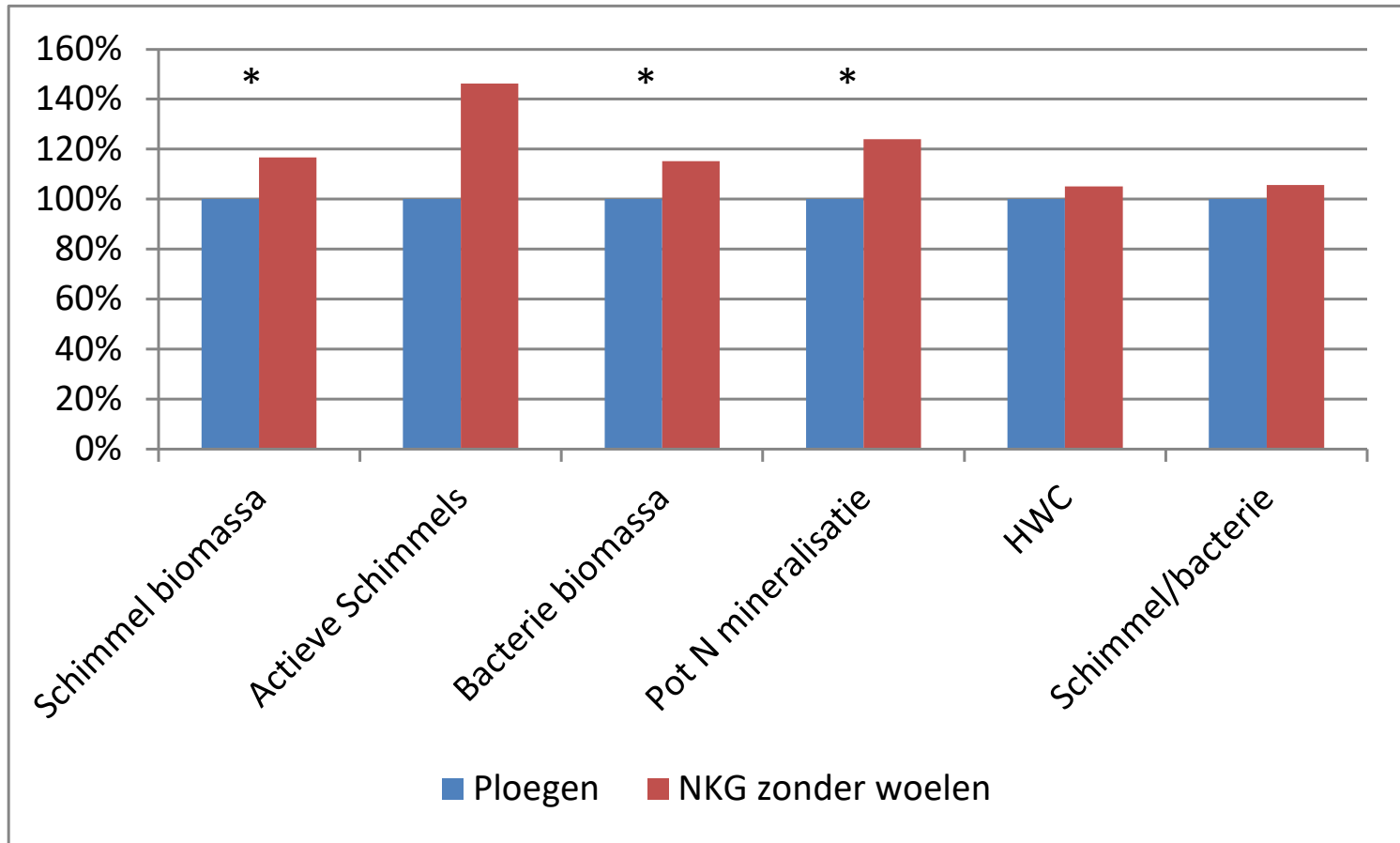
Bas Oudshoorn, 2012

Indringingsweerstand

Bodembiologie (bio systeem)

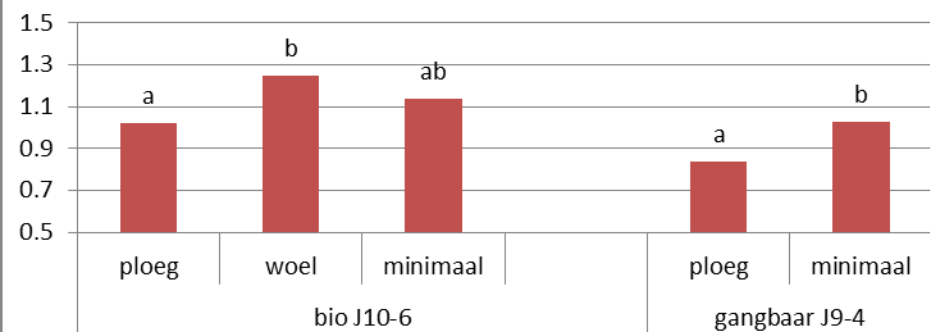
100% = 28.3   0.49   59.5   21.8   311   0.50

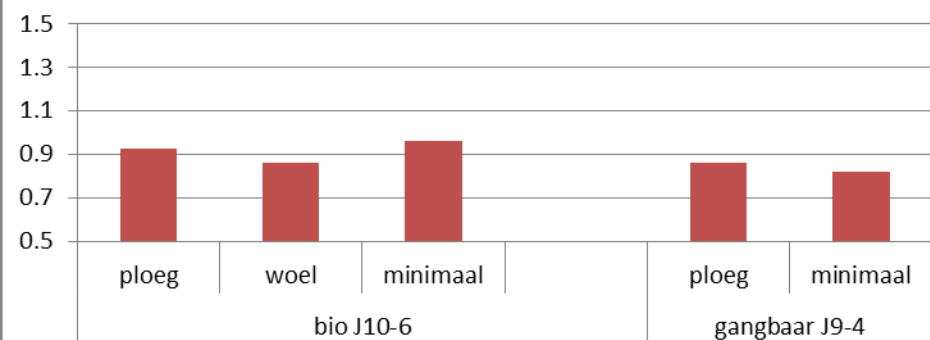
* significant verschillend,

N-opslag bouwvoor

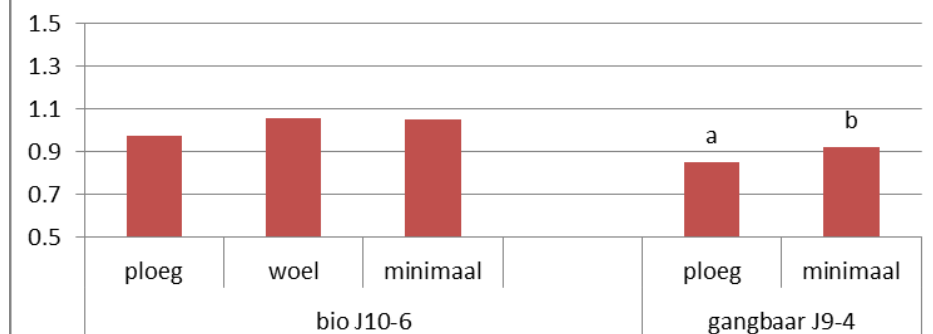
N-totaal (g/kg) 0-15 cm

N-totaal (g/kg) 15-30 cm

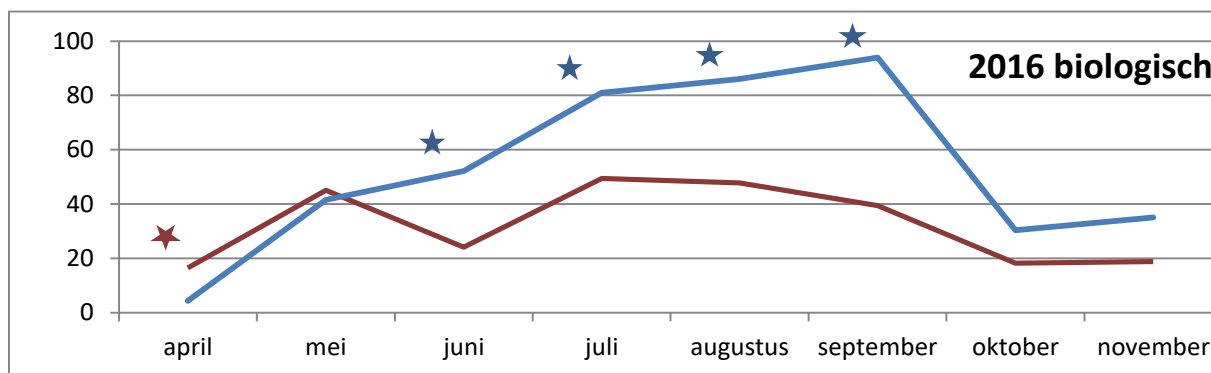

N-totaal (g/kg) 0-30 cm

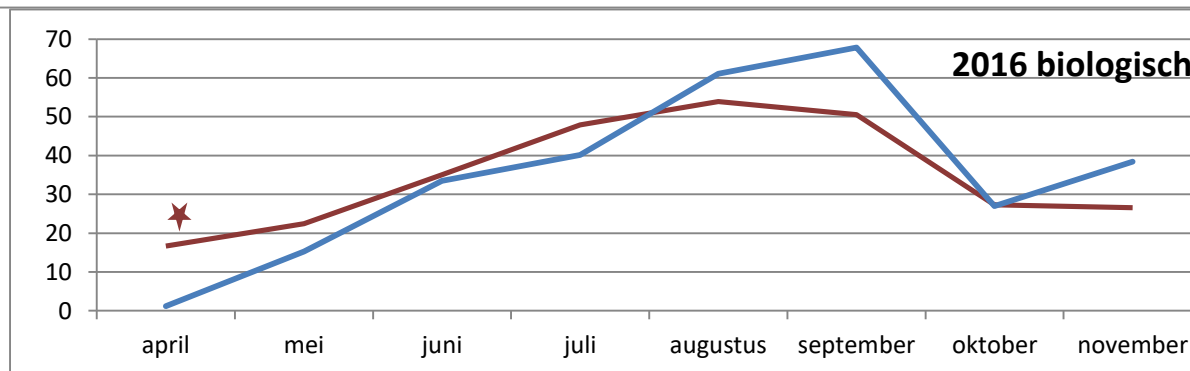

Stikstof mineralisatie

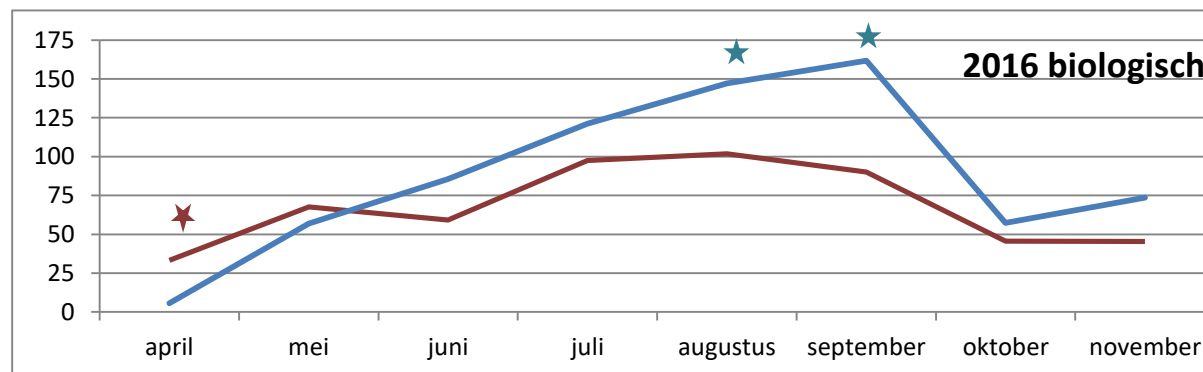
0-15 cm

15-30 cm

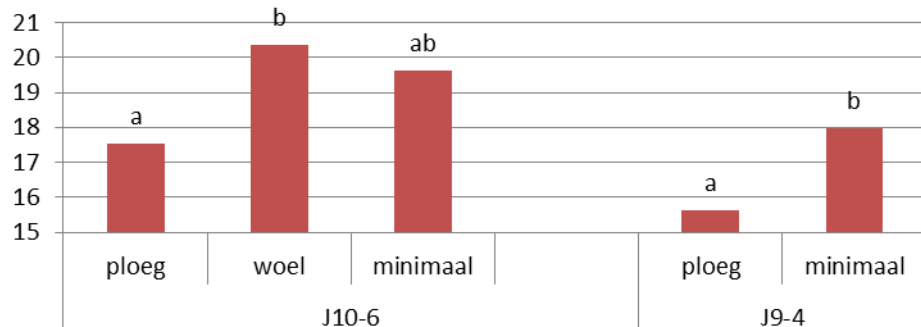

0-30 cm

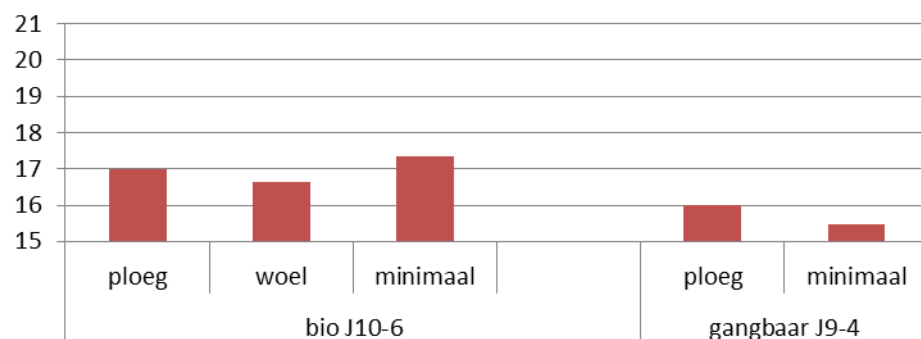

Koolstof opslag bouwvoor

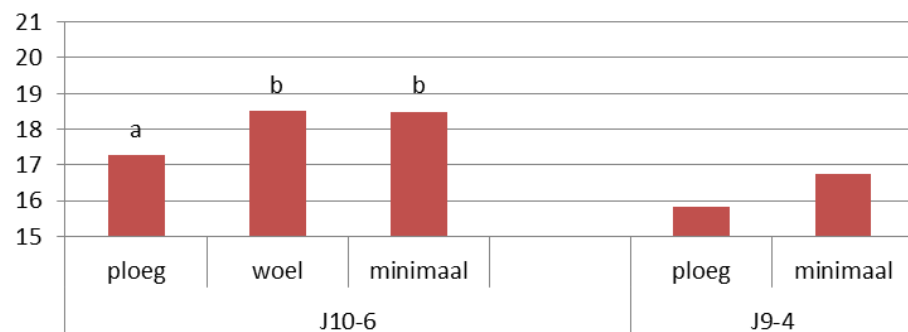
C-org (g/kg) 0-15 cm

Celementair (g/kg) 15-30 cm

C-org (g/kg) 0-30 cm

Uitdagingen NKG + rijpaden

- Verdere vermindering bodemdruk, oogsten vanaf rijpaden, bodemvriendelijke oogst!
- Verbeteren opbrengst randrijen
  - Voorkom inbrengen slechte grond in bed
  - Aanpassen rij-afstand aardappel en peen?
- Bewerking groenbemesters
- Onkruidbeheersing bio
- Opbrengst stabiliteit peen en ui
- Effecten ondiep ploegen in NKG systeem?

NKG + rijpaden

- Combinatie met potentie
- Meer C-opslag
- Meer biodiversiteit onder en bovengronds)
- Betere structuur
- Aanwijzingen betere klimaat adaptatie
- Indicaties voor hogere N- efficiëntie
- Innovatie in mechanisatie en inputs nodig
- > 100 jaar optimalisatie ploegsystemen .....
8 jaar onderzoek nkg, ...

er zit nog veel rek in!

Dank voor uw aandacht!

